

ಆತ್ಮಭಾವದ ಬದುಕು

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ವಾಣಿ

“ವೇದಾಂತದ ಭಾವನೆಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅವು ಕೇವಲ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗಿರಿಗುಹಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನಾಲಯದಲ್ಲಿ, ಬಡವನ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ರೂಢಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತರಿಗೂ, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ವೇದಾಂತ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀ, ಪುರುಷ, ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇರಲಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಬೆಸ್ತರು ಮುಂತಾದವರು ಹೇಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬಲ್ಲರು? ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವರು. ಅದು ಅನಂತವಾಗಿದೆ, ಧರ್ಮ ಅನಂತವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದನ್ನೇ ಆದರೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ಹಿತಕಾರಿ. ಆತ್ಮಾಂತಕನಿಷ್ಠವಾದುದನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಅದ್ಭುತ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಲಿ. ಬೆಸ್ತ ತಾನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಸ್ತನಾಗುವನು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಾನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗುವನು. ವಕೀಲನು ತಾನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವಕೀಲನಾಗುವನು.”

(ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂ.೩, ಪು.೧೨೨)

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕಂಡ ಹೊಸ ಜಗತ್ತು

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಭವಿಷ್ಯ ಭಾರತವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಕಂಡ ಕನಸು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಮೇಲಿನ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆತ್ಮನ ಆದರ್ಶ ಆತ್ಮಾಂತ ಉನ್ನತ ಹಂತದ ಆದರ್ಶವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ, ಧರ್ಮ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಳ ಮುಕುಟಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವವೇ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ. ಭಾರತದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆ ಸಹ

ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯೇ ವೇದಾಂತ. ಈ ವೇದಾಂತವು ಆತ್ಮಾಂತ ಸುಟ್ಟವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಸಾರುವ ತತ್ತ್ವವೇ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ. ಇದನ್ನು ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳಲು, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಹಲವಾರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದೂ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದಾಂತ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೂ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ, ಬಡವರಲ್ಲಿದ್ದರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ; ಅದು ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಪಾಲಿಗೆ ದೊರಕಬೇಕು; ಎಲ್ಲರೂ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಹಲವು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ದಾರಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆತ್ಮಚ್ಛೇದನ, ದಿವ್ಯತೆಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿ, ಇವನ್ನು ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷದಲ್ಲೂ ಅನುಸರಿಸುವ ವಿಧಾನ - ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಾನ ಹೀಗೆ — ‘ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಾನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗುವನು..’ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಮಾತು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾದ ವಿಧಾನವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಬದುಕನ್ನೇ ಗಮನಿಸೋಣ. ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎಂದರೆ ಯಾರು? ಯಾರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಾನೋ, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೋ, ಓದಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೆ ನೆನಪಿ ನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವನು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾವನೆ.

ರ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಕೆ, ಡಿಗ್ರಿ ಪಡೆಯುವುದು, ಉನ್ನತ ಉದ್ಯೋಗ ಗಳಿಸುವುದು — ಇವುಗಳಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನ ವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆತ್ತ ವರು ಬಯಸುವ ಕ್ರಮ. ಇಲ್ಲಿ 'ತಾನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿಯುವ' ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ? ಅದರಿಂದ ಅವನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋ, ಜೀವ ನಕ್ಕೋ ಏನು ಲಾಭವಿದೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾ ವಿಕ. ಜೀವನವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಉದ್ಯೋಗ, ಸಂಪಾದನೆ, ಸ್ಥಾನ ಮಾನ ಇವು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಮನೋಭಾವದವರು, ಅದರಾಚೆಗೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಹರಡಿರುವ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ಕೇವಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರು ವುದೇ ಇಂದಿನ ದುರಂತ. ಜೀವನವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಹಣ, ಸ್ವತ್ತು, ಭೋಗ, ಕೀರ್ತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಆಶೋತ್ತರ, ಬಯಕೆ, ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೋಲು, ಹಠಾಶ, ದುಃಖ, ದುರಂತ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಪಘಾತ, ರೋಗರುಜಿನ, ಬಗೆ ಹರಿಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಾಗಿ ಕ್ರೌರ್ಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ವಂಚನೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕತನ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ ಇವೆಲ್ಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆಶೋತ್ತರ ಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಡಳಿತ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ, ಮೌಲ್ಯ, ತತ್ತ್ವ ಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವ ನೀತಿಗಳು ಅವನ ಬದುಕನ್ನು, ಅವನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸು ತ್ತವೆ. ಮಾನವನು ಧರ್ಮರಹಿತ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರೆ ಮೃಗವಾಗು ತ್ತಾನೆ; ಅವನ ಬದುಕನ್ನು ಧರ್ಮವು ರೂಪಿಸಿದರೆ, ಅವನು ದೈವಿಕತೆಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗಳಿಕೆ, ಸೊತ್ತು, ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಕೇವಲ ವಸ್ತುಗಳು; ಅವುಗಳೇ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಆನಂದ, ತೃಪ್ತಿ, ಪ್ರೀತಿ, ನೆಮ್ಮದಿಗಳೇ ಅಂತಿಮಗುರಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ನೀಡುವವು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಆದರ್ಶ, ತತ್ತ್ವಗಳು. ಆದ್ದ ರಿಂದ ತನ್ನ ಗಳಿಕೆ, ಸೊತ್ತನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಬರಬೇಕು. ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕಿನ ನಂತ ರವೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ - ಬದುಕು ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ?

ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ: 'ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದು' ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಲಾಭದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ; ಮಾನವನ ಜೀವನ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಬದುಕು, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖ, ಎಲ್ಲರ ಹಿತ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆ - ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು

ನೋಟವಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ತಾನು ಅಂಕಗಳಿಸಿ ಉನ್ನತ ಹಂತಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಷ್ಟೇ ಅವನ ಗುರಿಯಲ್ಲ. ಅವನು ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ತನ್ನ ನೈಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿತು, ತನ್ನ ಕಲಿಕೆ ಯನ್ನು ಅಂಥ ಅರಿವಿನಿಂದ ಶಕ್ತಪೂರ್ಣವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಾನು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಏನನ್ನು? ತನಗೂ ಕಲಿಕೆಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ತನ್ನ ಗುರಿ ಏನು? ಏನನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯ? - ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬದಲಾಗುವುದು. ಆತನ ಕಲಿಕೆ, ಗುರಿ, ಕಲಿಕೆಯ ವಿಧಾನ, ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಗುವುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸು ಇಷ್ಟೊಂದು ಗಹನ ತತ್ತ್ವ ವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದೇ? ಅರಿತರೂ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಮನಃಶಕ್ತಿ ಅವನಲ್ಲಿರಬಹುದೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಬಹುದು.

ಮನುಷ್ಯ ಕೇವಲ ದೇಹವಲ್ಲ; ಅವನು ಮನಸ್ಸು, ಅಂತಃ ಕರಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆತ್ಮವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಅಂತ ರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಆತ್ಮ; ಅಂಥ ಆತ್ಮವನ್ನು ಅವಿನಾಶಿ ಯೆಂದೂ, ಶಾಶ್ವತನೆಂದೂ, ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಲ್ಲದ ಆನಂದಸ್ವರೂಪನೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಅವನನ್ನರಿತು ಮಾನವನು ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲಪುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಿಂದ ಅರಿತ ಮಹಾತ್ಮರು ಭಾರತದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ — ಅವರ ಜೀವನ, ಸಂದೇಶಗಳೇ ಈ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣ. ಇಷ್ಟು ಸರಳವಾದ ವಿಚಾರ ಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ವೃದ್ಧರವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿತು ಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುವಂತೆ ಈ ವಿಚಾರ ಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ, ಹೆತ್ತವರಿಗೂ ಇರಬೇಕು. ಹೀಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ 'ತಾನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದು' ಕಲಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಸ್ತನಾಗಲಿ, ಆಕಸ್ಮಾಲಿಗನಾಗಲಿ, ವೈದ್ಯನಾಗಲಿ, ಅಫೀಸರ್ ಆಗಲಿ ತಾನು 'ಆತ್ಮನೆಂದು ಅರಿತು' ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತರಬೇತಿ ಅವರ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಅವರ ಬದುಕು ನುದ್ದಕ್ಕೂ ಆ ಶಕ್ತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು. ಹಾಗೆ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ರೂಪಿಸುವ ಆಡಳಿದ್ದೂ, ಶಿಕ್ಷಕವರ್ಗದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹೆತ್ತವರ, ಹಿರಿಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ದೇಶದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಇತಿಹಾಸ, ಭಾಷೆ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡ

ಸಿರುವಾಗ, ಅವುಗಳೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗಿದೆ; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವಗಳ ಬೋಧನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆಯಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನು ತಾಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲದೆ? ಇಂಥ ಸಂದೇಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳ ಭಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನರಿತ ಶಿಕ್ಷಕರು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊರೆಯಾಗದಂತೆ, ಮಾಹಿತಿ-ವಿಷಯಗಳ ಭಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮವನ್ನೇ ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರಗಳೇನಿದ್ದರೂ 'ವಿಷಯದ ಭಾರ'ವಾಗದು; ಅವುಗಳು ಇಡೀ ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಟ್ಟು ವಿಧಾನವನ್ನೇ ರೂಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಒಂದು ಮೂಲ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಬೇಕು. ರೋಗದಂಟಾದವರಿಂದ ನರಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ 'ನಾನು ದೇಹವಲ್ಲ, ಅಳಿವಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಪ್ರಚಂಡ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಅವನ ರೋಗವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲ, ರೋಗದ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂಡುವ ಆತಂಕ, ಭಯ, ಉದ್ವೇಗ, ಮನಸ್ಸಿಕ ಚಾಂಚಲ್ಯ, ಉದಾಸೀನ ಭಾವ, ಮರೆವು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರಮಾಡಲು 'ಆತ್ಮಭಾವ' ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಔಷಧವಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ಮರಣೆ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಏನು, ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಗುರಿ ಯಾವುದು, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಆದರ್ಶವೇನು, ಆದರ್ಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಒಂದು ತತ್ತ್ವದಂತೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಸುಳ್ಳು. ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಇತರ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ; ಹಲವು ಬಾರಿ ಅಂಥ ವಿಷಯಗಳೇ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬೇಕಾದರೂ ಬರಲಿ, ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲಿ ಎಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ, ಜೀವನದ ಇನ್ನಿತರ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರು 'ಆತ್ಮಭಾವ'ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು. ಆತ್ಮಭಾವದಿಂದ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಬೆಸ್ತ 'ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಸ್ತ'ನಾಗುವುದೆಂದರೇನು? ಅದು ಅವನ

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಬದಲಾಗುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ದುಡಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮನಾದರೆ, ಅವನ ದುಡಿಮೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುವುದು, ಅವನ ದುಡಿಮೆಯ ಫಲತಾನಾಗಿಯೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯೇನೆಂದರೆ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಬಡತನ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಸ್ತ ರಂತಹ, ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದವರಂತಹ ಬಡಜನರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಭಾವವನ್ನು ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕನಸು ತುಂಬ ದೂರದ ಮಾತು ಅನ್ನಿಸದೆ? ಅಥವಾ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಆದರ್ಶ ಅನ್ನಿಸದೆ?

ಆದರೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಬಡ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ಹೃದಯ ಅವರದು. ಭಾರತದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿಯಬೇಕೆಂದೂ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚಿನ ತ್ಯಾಗ ಅಗತ್ಯವೆಂದೂ ಅವರು ಕರೆಕೊಟ್ಟರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು, ಅದು ಅವರ ಉಸಿರೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ತರಬೇತಿಯೂ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಆತ್ಮವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು, ಆತ್ಮಭಾವದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಹಲವರು ಅಭ್ಯಾಸದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಿಸಬಹುದು, ಹಠಾಶೆ-ನಿರಾಶೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಆದರ್ಶ ವಿಚಲಿತವಾಗದು. ಮರಳಿ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತ ಜನರು ಆದರ್ಶದಡೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಜೀವನಕ್ರಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಈ ಬಗೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು. ಈ ಪರಂಪರೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

೧	ಗುರುವಾರ	ಶ್ರೀ ಚೈತನ್ಯ ಜಯಂತಿ
೫	ಸೋಮವಾರ	ಸ್ವಾಮಿ ಯೋಗಾನಂದ ಜಯಂತಿ
೧೩	ಮಂಗಳವಾರ	ಏಕಾದಶಿ
೨೫	ಭಾನುವಾರ	ಶ್ರೀರಾಮನವಮಿ
೨೭	ಮಂಗಳವಾರ	ಏಕಾದಶಿ